

ชื่อวิทยานิพนธ์ กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด จังหวัดเพชรบุรี

ผู้วิจัย นายพลชัย เพชรปลอด รหัสนักศึกษา 2531500326 **ปริญญา** นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. นุสบา สุธีธร (2) รองศาสตราจารย์ ดร. กำจร หลุยยะพงศ์

ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด จังหวัดเพชรบุรี 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก 20 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 คน (2) ผู้มีส่วนผลักดันให้ได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 2 คน (3) ผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (2) แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (3) แบบสัมภาษณ์กลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการพัฒนาการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ของปราชญ์ชาวบ้าน ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด แบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ (1) ยุคที่ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้รับนวัตกรรม เกิดจากการรับนวัตกรรมเกษตรอินทรีย์ของผู้นำชุมชน (2) ยุคที่ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้เผยแพร่นวัตกรรม เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรในหมู่บ้านทั้งหมดให้ทำเกษตรอินทรีย์ได้สำเร็จ (3) ยุคที่ปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ทำการพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้เกษตรกรจากชุมชนอื่นในจังหวัดเพชรบุรีและใกล้เคียง 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสาร ประกอบด้วย (1) ปัจจัยภายนอกกลุ่ม เกิดจาก บริบทชุมชน ระบบสังคม วัฒนธรรม ศาสนา การสนับสนุนจากคนภายนอก และการสนับสนุนจากภาครัฐ (2) ปัจจัยภายในกลุ่ม เกิดจากผู้นำ และสมาชิกกลุ่ม 3) ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการสื่อสาร เกิดจาก (1) ผู้รับสาร ขาดความเชื่อมั่นในเรื่องประสิทธิภาพของเกษตรอินทรีย์ (2) ผู้ส่งสาร มีช่องทางการพัฒนาความรู้ที่จำกัด จึงส่งผลต่อการพัฒนาการสื่อสาร

คำสำคัญ กระบวนการพัฒนาการสื่อสาร เกษตรอินทรีย์ ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านดอนผิงแดด

Thesis title: The Process of Developing Communications to Convey Organic Agricultural Knowledge of Local Intellectuals at Donpingdad Local Wisdom Elite Network Center, Phetchaburi Province

Researcher: Mr.Ponlachai Petplod; **ID:** 2531500326;

Degree: Master of Communication Arts; **Thesis advisors:** (1) Dr. Bussaba Suteetorn, Associate Professor; (2) Dr. Kamjohn Louiyapong, Associate Professor;

Academic year: 2012

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the process of developing communications to convey knowledge of organic agriculture used by local intellectuals at Donpingdad Local Wisdom Elite Network Center, Phetchaburi Province; 2) factors that affected that process; and 3) problems with developing communications to convey knowledge of organic agriculture.

This was a qualitative research. The 20 key informants consisted of 3 groups: (1) 8 local intellectuals at Donpingdad Local Wisdom Elite Network Center in Phetchaburi Province; (2) 2 people who were instrumental in getting the group's status recognized as a Local Wisdom Elite Network Center; and (3) 10 people who had received organic agriculture training. Data were collected using an in-depth interview form, a non-participatory observation form and a focus group discussion form. Data were analyzed using descriptive analysis.

The results showed that 1) the process of developing communications to convey knowledge of organic agriculture used by local intellectuals at Donpingdad Local Wisdom Elite Network Center can be divided into 3 phases: (1) when the local intellectuals were receivers of the innovation – they learned about organic agriculture from community leaders; (2) when the local intellectuals spread the innovation – farmers joined in a group and successfully persuaded all their neighbors to switch to organic agriculture; and (3) when the local intellectuals developed and transmitted the body of knowledge – the group was chosen as a Local Wisdom Elite Network Center to develop and transmit the body of knowledge by teaching organic agriculture to people in other communities in Phetchaburi and other provinces. 2) factors that affected the development of communication consisted of (1) external factors – the context of the community, the social system, the culture, the innovation itself, support from the government sector and other outside people; and (2) internal factors – group leaders and members. 3) problems with developing communications arose from (1) receivers lacked confidence in the effectiveness of organic agriculture; and (2) senders had limited channels for developing knowledge.

Keywords: Communication development process, Organic agriculture, Organic farming, Local scholar, Donpingdad